

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianaë, 1661

XII. De Iuramento calumniæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62953)

117
tentiam perveniri, non esse perpetuum. Nam si forte de morte testium timeatur, vel absentia diuturna, cum civiler est agendum, ne veritas occultetur, & probationis copis fortuitis casibus subtrahatur, fenes, & valetudinarum, & alii testes de quibus ex probabili causa timeatur, etiam in non concessa sunt admittendi, seu pars conventa sit contumax, seu sine dolo sit absens, ut conveniri non possit.

Quos testes examinavit ad perpetuam rei memoriam, debet intra annum vel convenienter ad versarium, vel examen denunciare, h. d.

Debet tamen actor intra annum, ex quo factas si- bi data fuerit, adversarium convenire, aut saltem hujusmodi testimonium receptionem eidem denunciare. alioqui actiones sic receptae non valebunt, ne forte hoc procedatur in fraudem, ut scilicet processu temporis exceptiones legitime ad repellendum testes, vel alia locum habere non possint.

Nota est, si s. bonam regulam ad cognoscendum, quando non sit necessarium testimonio, h. d.

Sunt & alii casus, in quibus absque litis contestatione legitime possunt testes produci, & lites sententia remitti: quos tam ex his, quae supra de contumacia diximus, quam etiam ex aliis locis cognoscere licebit. Et generaliter, ubicunque libellus non exigitur, aut jus agendi contra certam personam non dirigitur, lites contestatione non est necessaria.

DE IVRAMENTO CALVMNIAE. TITVLVS XII.

Ab iuramento subire iuramentum calumniae, cadit ab actione, & non habetur pro confessio, h. d.

Ed ut veritate pravata iudicia expediantur, institutum est, ut litigatores in exordio litis de calumnia iuranda jurare debeant. Quod iuramentum si quis iustitiae recusaverit, actor quidem ab instituta cadet actione, & pro confesso reus habendus erit.

In casu suo, si clerici non cogitur jurare de calumnia, sed in propriis: quo casu jurat propositi tantum scripturis, non iactu, h. d.

In hac tamen parte quibusdam casibus clericis iura peremerunt. Venerunt enim, ne dum propriae Ecclesiae causa peragitur, inconsultis illorum praelatis hujusmodi subire iurandum cogantur, licet in propriis causis hujusmodi privilegio minime gaudere noscantur. Sed & quo casu hoc iuramentum subire vel permittuntur praelati, vel jubentur, non tactis, sed tantum propositi scripturis id implebitur.

Notandum etiam in causis spiritualibus jurare de calumnia, h. d.

In causis spiritualibus olim de calumnia minime jurabatur, sed quia & in illis litigatores frequenter calumniari competere est, novissime sancitum est, si in eis id quod ceteris constitutum est, observari debeat.

Etiam procuratores jurare de calumnia tenentur, quando eorum iudicium videtur, h. d.

Et non tantum principales, verum etiam procuratores, & syndici h. hujusmodi iuramentum suscipere compellendi erunt, etiam si quid ponere aut respondere debeant, a dominis instructi fuerint: aut post hoc praestitum iuramentum deparati fuerint: nec enim illud intra certa iudicii tempora coactatum reperitur, sed & potest iudex exigere, quoties expedire viderit.

De calumnia juratur etiam in causa appellationis, h. d.

Praeterea, & quamquam in prima instantia partes juraverint, non tamen praeterea in causa appellationis hujusmodi iuramentum declinare poterunt, cum rur-

a. C. si. sed si ext. ut lite non contest. b. d. c. si. s. sunt & alii. ut in non contest. c. si. ext. et. si. d. C. i. & seq. ex. et. e. C. si. ext. et. f. C. i. & seq. et. si. in 6. g. Ca. 2. s. procuratores, et. si. in 6. h. C. i. & seq. et. si. i. Ca. in fin. et. si. in 6. k. C. i. in prin. et. si. in 6.

sus, & de calumnia vitanda, & dicenda veritate jurantes sint compellende.

Iuramenti de calumnia omisso non vitat processum, h. d.

Illud postremo admonendi sumus, quod propter omissionem a facite in tota causa calumniae iuramentum, iudicialis processus alius factus legitime, nec est nullus, nec ob eam causam venit annullandus: cum hujusmodi iuramenta praestari de substantia ordinis iudicarii non existat.

VT LITE PENDENTE NIHIL INNOVETUR. TITVLVS XIII.

Lite pendente nihil innovandum: & si tunc pendere dicitur, cum citatio legitima pervenit ad partem citatam, aut per eam factam est, quod minus pervenit, h. d.

Instituta ergo lite, & solemnibus praestitis satisfactionibus, & calumniae iuramento exhibito, ad probationes, & merita causae defendendam erit, & interim pendente lite nihil innovari poterit. Lis & interim pendere hoc respectu tunc dicitur, non modo cum lites contestata fuerit, verum etiam postquam a iudice comperenti citatio manavit, & ad partem citatam, pervenerit, vel per eam factum est, quod minus ad eius notitiam pervenit, dum tamen in citatione ea sint expressa, per quae possit quis instrui, super quibus in iudicio convenitur.

Ob dilapidationem etiam lite pendente fit sequestratio, h. d.

Planè & ab eo, qui postquam a sententia provocavit, possessionis fructus dilapidat, etiam lite pendente sequestrari poterunt.

Lite pendente non invalidat matrimonium contractum, h. d.

Sectiam d. si dum super matrimonio lites pendet, secundum quis matrimonium sit contractum, si primum non tenuisse declaratum fuerit, pendente lites obtentum secundum irritari non poterit. Et tamen qui in contemptum contraxerit, competens poenitentia imponenda erit.

Lite pendente non invalidat matrimonium contractum, h. d.

Sectiam d. si dum super matrimonio lites pendet, secundum quis matrimonium sit contractum, si primum non tenuisse declaratum fuerit, pendente lites obtentum secundum irritari non poterit. Et tamen qui in contemptum contraxerit, competens poenitentia imponenda erit.

DE PROBATIONIBVS. TITVLVS XIV.

Quid sit probatio, & quibus modis fiat, h. d.

Probatio igitur est, idoneis argumentis & legitimis mediis facta demonstratio. Contingit autem quidam probari variis modis: ut puta confessione partium, depositione testium, instrumentorum exhibitione, iurisdictione religionis, inspectione iudicis, notorietate rei, suspitione vehementi, fama, atque aliis adminiculis.

Quomodo nascatur probatio ex confessione, & quae sint positiones, h. d.

Partium confessione tunc constat probatio, cum reus positionibus respondendo, vel alias in iudicio de intentione confiteatur actoris. Sunt autem positiones, breves quaedam narrationes, facti seriem continentes, ad elicendam veritatem conceptae, super quibus quis petit ab adversario responderi, quas ad faciilem & expeditionem litem propter partium confessiones, & probationum defectum ulius longevus in causis admittit, & juris probavit auctoritas.

Recusans respondere positionibus habetur pro confesso, h. d.

Si quis igitur positionibus sibi factis respondere recusaverit, vel, ne responderet, se per contumaciam subtraxerit, pro confesso habendus erit. Hoc tamen ita demum obtinet, si a iudice respondere iustus, illum absentem fieri contigerit: sed si antequam juberetur, contumaciter abcesserit, tunc pro confesso minime reputabitur, sed contra eundem, tanquam contumacem, procedendum erit, prout juris ratio dicta verit.

Recusans respondere positionibus habetur pro confesso, h. d.

a. C. in prin. & 9. l. et. si. in 6. b. C. l. et. si. c. C. si. ext. de sequest. poss. d. C. i. in Appellat. ext. de spons. e. Clem. si. de verb. sign. f. C. i. de conf. in 6.